

Espais comunitaris en suspens: impacte i reconfiguració de la cultura gestionada des de la proximitat

Published by [Interacció](#) [1] on 06/02/2023 - 16:34 | Last modification: 22/04/2026 - 12:29

L'article de Santiago Eizaguirre analitza els efectes de la pandèmia sobre un àmbit sovint lateral en les polítiques culturals, però central en la pràctica cultural real: els espais i projectes que operen des de la gestió comunitària. El punt de partida és clar: aquests espais no són només llocs de producció cultural, sinó dispositius de relació, governança i acció col·lectiva, i és precisament aquesta condició la que la pandèmia va tensionar amb més intensitat.

L'impacte immediat es manifesta en el tancament físic dels espais i en la interrupció sobtada de projectes, activitats i processos col·laboratius. La cultura comunitària, fortament vinculada a la presencialitat, a la trobada i a l'ús compartit de l'espai, queda suspesa en el moment en què el confinament i les restriccions sanitàries fan inviable la seva pràctica habitual. Aquesta aturada no és només operativa, sinó que afecta el nucli mateix del model: la capacitat d'autoorganització i de sosteniment col·lectiu.

Ara bé, l'article no es limita a descriure una crisi. El que posa en joc és una lectura més complexa sobre com aquesta interrupció impacta en les dinàmiques internes dels projectes comunitaris. La pandèmia altera els equilibris de governança, posa a prova els mecanismes de participació i evidencia la fragilitat material d'aquests espais, sovint sostinguts per economies precàries i per un alt grau de voluntarisme. Alhora, també fa visibles les seves fortaleses: la capacitat d'activar xarxes de suport mutu, d'adaptar-se a contextos d'emergència i de contribuir a la resiliència comunitària.

Un dels aspectes més rellevants del text és que situa aquests espais dins d'un ecosistema més ampli de governança cultural. No es tracta només de projectes autònoms, sinó de nodes que articulen relacions entre ciutadania, institucions i territori. En aquest sentit, iniciatives com les vinculades a la Xarxa d'Espais Comunitaris (XEC) apareixen com a espais de coordinació i d'elaboració col·lectiva de respostes davant la crisi. La pandèmia accelera, així, processos de reflexió sobre el paper d'aquests espais i sobre la necessitat de reconèixer-los com a part estructural del sistema cultural.

El text deixa entreveure una qüestió de fons que va més enllà de l'episodi pandèmic: la tensió entre institucionalització i autonomia. La crisi obliga a replantejar les relacions amb l'administració, tant en termes de suport com de reconeixement, i obre un camp de debat sobre les condicions materials que fan possible la cultura comunitària. El que emergeix no és tant un model alternatiu, sinó la constatació que sense aquestes pràctiques el sistema cultural perd capacitat de resposta social.

En aquest sentit, la pandèmia no només interromp aquests espais, sinó que els redefineix. Els obliga a fer explícites les seves condicions d'existència i a situar-se en el centre d'un debat sobre cultura, comunitat i governança que fins ara havia estat parcialment invisibilitzat.

Referència

Eizaguirre Anglada, S. (2023). Els efectes de la pandèmia en els espais i projectes que promouen la gestió comunitària de la cultura. *Barcelona Societat: revista d'informació i estudis socials*, (29), 78-93. <http://hdl.handle.net/11703/129152> [2]

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Tags: participació cultural

Tags: governança cultural

Tags: desenvolupament territorial

Tags: drets culturals

Tags: innovació cultural

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2023/espais-comunitaris>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <http://hdl.handle.net/11703/129152>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/9138>